

Η ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΗΣ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΤΗΤΑΣ ΑΤΟΜΩΝ ΜΕ ΜΕΙΩΜΕΝΗ ΝΟΗΤΙΚΗ ΕΠΑΡΚΕΙΑ *

Ελένη Ζερβογιάννη

ΔρΝ - Δικηγόρος

I. Με αφορμή την πρόσφατη απόφαση 314/2007 του Εθνικού Συμβουλίου Ραδιοτηλεόρασης (ΕΣΡ), με την οποία επιβλήθηκε πρόστιμο σε τηλεοπτικό σταθμό για τη μετάδοση εκπομπής στην οποία συμμετείχαν πρόσωπα με μειωμένη νοητική επάρκεια, τα οποία αντιμετωπίζονταν με διάθεση εμπαιγμού και με τρόπο καταφανώς υποτιμητικό για την αξιοπρέπειά τους¹, θα ήθελα να αναφερθώ στην προβληματική της προστασίας της προσωπικότητας των εν λόγω ατόμων.

II. Σύμφωνα με το άρθρο 2 παρ. 1 του Συντάγματος ο σεβασμός και η προστασία της αξίας του ανθρώπου αποτελούν πρωταρχική υποχρέωση της Πολιτείας. Αντίστοιχες δεσμεύσεις περιλαμβάνονται και σε διεθνείς συμβάσεις, που έχουν επικυρωθεί από την Ελλάδα². Συνεπώς είναι επιβεβλημένη η λήψη μέτρων προκειμένου να προστατευθεί η αξία του ανθρώπου, όχι μόνο έναντι της πολιτείας αλλά και έναντι οποιουδήποτε τρίτου την θίγει³. Όπως γίνεται δεκτό, στην έννοια της ανθρώπινης αξίας κατά το άρθρ. 2 παρ. 1 του Συντάγματος «περιλαμβάνεται πρώτιστα η ανθρώπινη προσωπικότητα ως εσωτερικό συναίσθημα τιμής και ως κοινωνική αναγνώριση υπόληψης»⁴.

Στις υπό εξέταση περιπτώσεις, η πτυχή της προσωπικότητας των προσώπων με μειωμένη νοητική επάρκεια που κατ' εξοχήν θίγεται είναι η τιμή και η αξιοπρέπειά τους⁵, καθώς οι συμμετέχοντες δεν αντιμετωπίζονται με τον οφειλόμενο σεβασμό⁶.

---

* Παρέμβαση στο Συνέδριο «Ψυχιατρική και Δίκαιο III - Μειωμένη νοητική επάρκεια», που πραγματοποιήθηκε στη Θεσσαλονίκη, 22-23 Ιουνίου 2007.

1. Βλ. και τις συναφείς αποφάσεις 101/2007, 395/2005 και 113/2002 ΕΣΡ, που είναι δημοσιευμένες στην ιστοσελίδα του ΕΣΡ (<http://www.esr.gr/apofaseis.php>).

2. Βλ. το Προίμιο του Διεθνούς Συμφώνου για τα Οικονομικά, Κοινωνικά και Πολιτιστικά Δικαιώματα (ΔΣΟΚΠΔ) του έτους 1966, που ενσωματώθηκε στην ελληνική έννομη τάξη με τον ν. 1532/1985 και το Προίμιο του Διεθνούς Συμφώνου για τα Ατομικά και Πολιτικά Δικαιώματα (ΔΣΑΠΔ) του έτους 1966, που ενσωματώθηκε στην ελληνική έννομη τάξη με τον ν. 2462/1997. Βλ. επίσης το άρθρο 1 του Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Αναλυτικότερα για την ιστορία του άρθρ. 2 παρ. 1 του Συντάγματος, βλ. *Πρ. Δαγτόγλου*, Ατομικά Δικαιώματα, 2η έκδ. 2005, τόμ Β', αρ. 1146-1447.

3. Βλ. *Πρ. Δαγτόγλου*, ό.π. (σημ. 2), αρ. 1449.

4. Βλ. ΟλομΑΠ 40/1998, ΕλΔ 1999, 46.

5. Αν η συναίνεση των συμμετεχόντων να παρουσιαστούν στην εκπομπή δεν είναι έγκυρη (βλ. κατωτέρω, ενότητα III), η προσωπικότητά τους θίγεται σε κάθε περίπτωση, καθώς η αποτύπωση της εικόνας του προσώπου συνιστά από μόνη της προσβολή της προσωπικότητας (βλ. ενδεικτικά από την

Η προσβολή της τιμής ενός προσώπου, δηλαδή της αξίας που του αποδίδεται από την κοινωνία, μπορεί να επέρχεται ανεξάρτητα από το αν ο θιγόμενος την αντιλαμβάνεται ή όχι⁷. Στο πεδίο του αστικού δικαίου η τιμή προστατεύεται από την ΑΚ 57, ως ιδιαίτερη έκφανση του γενικού δικαιώματος στην προσωπικότητα, ενώ ειδικότερες νομοθετικές ρυθμίσεις προστατεύουν την τιμή από προσβολές από συγκεκριμένα μέσα, όπως ο τύπος και η ραδιοτηλεόραση⁸. Σχετικές διατάξεις περιλαμβάνονται και στο ποινικό δίκαιο, ιδίως στο κεφάλαιο του ποινικού κώδικα που αφορά τα εγκλήματα κατά της τιμής⁹. Περαιτέρω η προσωπικότητα προστατεύεται και με διατάξεις του διοικητικού δικαίου¹⁰. Ειδικά όσον αφορά την προσβολή προσωπικότητας από ραδιοτηλεοπτικά μέσα, σημειώνεται ότι το ΕΣΡ, στο πλαίσιο άσκησης των κανονιστικών του αρμοδιοτήτων που του είχαν ανατεθεί με τον ιδρυτικό του νόμο, έχει προβεί στη θέσπιση κωδίκων δεοντολογίας¹¹. Με δεδομένο ότι εν προκειμένω η προσβολή επήλθε από ψυχαγωγική εκπομπή, ενδιαφέρον παρουσιάζει ο Κανονισμός 2/1991 του ΕΣΡ, περί τηλεοπτικών προγραμμάτων. Σύμφωνα με το άρθρο 3 παρ. 1 του εν λόγω Κανονισμού, τα πρόσωπα που συμμετέχουν στις εκπομπές πρέπει να απολαμβάνουν δίκαιης, ορθής και αξιοπρεπούς συμπεριφοράς¹².

πρόσφατη νομολογία: ΑΠ 195/2007 ΝοΒ 2007, 1394 και ΑΠ 782/2005, δημοσίευση σε Τράπεζα Πληροφοριών ΝΟΜΟΣ). Επίσης δεν αποκλείεται να θίγεται η ιδιωτική ζωή των συμμετεχόντων στις εκπομπές.

6. Βλ. ιδίως *Α. Γαζή*, Γενικά Αρχαία του Αστικού Δικαίου, τεύχ. Β' 1, 1973, § 44 Π 1 γ (σ. 37).

7. Βλ. *Π. Σούρλα* σε ΕρμΑΚ, Εισαγ. Άρθρ. 57-60, 1952, αρ. 52· *Α. Γαζή*, ό.π. (σημ. 6)· *Ι. Καρακατσάνη* σε Απ. Γεωργιάδη/Μ. Σταθόπουλου ΑΚ, τόμ. 1, 1979, άρθρ. 57 αρ. 6· *Ι. Καρακώστα*, Αστικός Κώδικας, Γενικές Αρχές, τόμ. 1, ΑΚ 57 αρ. 524· *Στ. Πατεράκη*, Η χρηματική ικανοποίηση λόγω ηθικής βλάβης, 2η έκδ., 2001, σ. 93, οι οποίοι αναφέρονται στην προσβολή τιμής βρέφους ή προσώπου που στερείται της χρήσης του λογικού. Βλ. επίσης *Π. Λαδά*, Γενικές Αρχές Αστικού Δικαίου, τόμ. 1, 2007, § 21 αρ. 18-19 (σ. 416), ο οποίος διακρίνει μεταξύ ενός σταθερού τμήματος της τιμής, που έχουν όλοι οι άνθρωποι, και ενός μεταβλητού, το οποίο συνδέεται με τις ατομικές τους ιδιότητες.

8. Βλ. άρθρο μόνο του ν. 1178/1981, «περί αστικής ευθύνης του τύπου και άλλων τινών διατάξεων» και άρθρ. 4 παρ. 10 ν. 2328/1995, «περί του νομικού καθεστώτος της ιδιωτικής τηλεόρασης και της τοπικής ραδιοφωνίας», σύμφωνα με το οποίο το άρθρο μόνο του ν. 1178/1981 εφαρμόζεται και στην περίπτωση ραδιοφωνικών και τηλεοπτικών σταθμών.

9 Βλ. ΠΚ 361-369.

10. Βλ. *Π. Λαδά*, ό.π. (σημ. 7) § 21 αρ. 117-118. (σ. 458-459). Πρβλ. *Π. Σούρλα*, ό.π. (σημ. 7) αρ. 27.

11. Βλ. άρθρ. 3 παρ. 2 του ν. 1866/1989.

12. Πρβλ. και άρθρ. 5 παρ 1 του Κανονισμού 1/1991 ΕΣΡ «Περί δημοσιογραφικής δεοντολογίας στην τηλεόραση», σύμφωνα με το οποίο «δεν επιτρέπεται η παρουσίαση προσώπων με τρόπο που μπορεί, υπό τις συγκεκριμένες συνθήκες, να ενθαρρύνει τον εξευτελισμό, την κοινωνική απομόνωση ή τις δυσμενείς διακρίσεις σε βάρος μέρους του κοινού βάσει ιδίως του φύλου του, της φυλής, της εθνικότητας, της γλώσσας, της θρησκείας, της ιδεολογίας, της ηλικίας, της ασθένειας ή αναπηρίας, του γενετήσιου προσανατολισμού ή του επαγγέλματος». Η ρύθμιση αυτή επαναλήφθηκε στο άρθρ. 4 παρ. 1 π.δ. 77/2003, με το οποίο κυρώθηκε ο κώδικας δεοντολογίας ειδησεογραφικών και άλλων

III. Σύμφωνα με την απολύτως κρατούσα στη θεωρία άποψη¹³, στην οποία φαίνεται να έχει προσχωρήσει και η πρόσφατη νομολογία¹⁴, κάθε προσβολή της προσωπικότητας κρίνεται κατ' αρχήν παράνομη. Σε κάθε περίπτωση από την αρχή του ελλείποντος συμφέροντος απορρέει η αποδοχή της συναίνεσης ως λόγου άρσης του παράνομου χαρακτήρα της προσβολής¹⁵. Η εν λόγω συναίνεση, η οποία μπορεί να είναι ρητή ή σιωπηρή, αποτελεί οιονεί δικαιοπραξία¹⁶ ή, κατ' άλλη άποψη, υλική πράξη που νομιμοποιεί την προσβολή¹⁷. Σύμφωνα με την κρατούσα άποψη, πάντως, οι διατάξεις για τις δικαιοπραξίες εφαρμόζονται στην εν λόγω συναίνεση μόνο αναλογικά¹⁸. Στις περιπτώσεις προσβολής της προσωπικότητας προσώπων με μειωμένη νοητική επάρκεια δύο είναι τα ζητήματα που χρήζουν ειδικότερης επεξεργασίας:

(α) Το πρώτο ζήτημα αφορά στην ικανότητα συναίνεσης των προσώπων με

δημοσιογραφικών και πολιτικών εκπομπών.

13. Βλ. μεταξύ άλλων, *Α. Γαζή*, ό.π. (σημ. 6), § 44 Π 3 (σ. 42)· *Ν. Παπαντωνίου*, Γενικές Αρχές του Αστικού Δικαίου, 3η έκδ. 1983, § 28, σ. 134· *Απ. Γεωργιάδη*, Γενικές Αρχές Αστικού Δικαίου, 3η έκδ. 2002, § 12 αρ. 23 (σ. 153).

14. Βλ. ΑΠ 195/2007, ΝοΒ 2007, 1394 και ΑΠ 1252/2003, ΧρΙΔ 2004, 114, σύμφωνα με τις οποίες η προσβολή είναι παράνομη όταν «η επέμβαση στην προσωπικότητα του άλλου δεν είναι επιτρεπτή από το δίκαιο ή γίνεται κατ' ενάσκηση δικαιώματος, το οποίο όμως είναι από άποψη έννομης τάξης μικρότερης σπουδαιότητας, είτε ασκείται καταχρηστικά». Αντίθετα, σύμφωνα με την παλαιότερα κρατούσα άποψη στη νομολογία η προσβολή της προσωπικότητας κρινόταν παράνομη σε περίπτωση αντίθεσής της σε επιταγές ή απαγορεύσεις της έννομης τάξης (βλ. ΑΠ 1508/1988, ΝοΒ 1990, 63). Η διαφορά μεταξύ των απόψεων αυτών έγκειται στην κατανομή του βάρους απόδειξης: Σύμφωνα με την πλέον κρατούσα άποψη ο εναγόμενος οφείλει να αποδείξει ότι συντρέχει λόγος άρσης του άδικου χαρακτήρα της πράξης του, ενώ σύμφωνα με την παλαιότερα κρατούσα άποψη το βάρος απόδειξης της παρανομίας της προσβολής της έφερε ο ενάγων. Αναλυτικότερα για τη στροφή της νομολογίας βλ. *Ι. Καρακώστα*, Περιβάλλον και Δίκαιο, 2η έκδ. 2006, σ. 358-359.

15. Βλ. *Α. Γαζή*, ό.π. (σημ. 6), § 44 Π 2 (σ. 41-42)· *Κ. Σημαντήρα*, Γενικές Αρχές Αστικού Δικαίου, 4η έκδ. 1988, αρ. 541· *Ι. Σπυριδάκη*, Γενικές Αρχές, 1987, αρ. 129γα (σ. 133)· *Απ. Γεωργιάδη*, ό.π. (σημ. 13), § 12 αρ. 22 (σ. 154)· *Ι. Καρακώστα*, Το δίκαιο των ΜΜΕ, 3η έκδ. 2005, σ. 280. Πρβλ. *Π. Σούρλα*, ό.π. (σημ. 7) ΑΚ 57 αρ. 28 και *Αν. Παπαχρήστου*, Γενικά Αρχαία του Αστικού Δικαίου, 1979, ΑΚ 57 αρ. 7.

16. Βλ. *Αθ. Παπαχρήστου*, Η οιονεί δικαιοπραξία, 1989, σ. 96-97· *Π. Σούρλα*, ό.π. (σημ. 7) ΑΚ 57, αρ. 31· *Α. Γαζή*, τεύχ. Β' 1973, § 10 Π 1 (σ. 76)· *Π. Αγαλλοπούλου - Ζερβογιάννη*, Η σημασία της συναίνεσης του τραυματισμένου σε χειρουργική επέμβαση και το αστικό δίκαιο, σε Αφιέρωμα στον Αλ. Λιτζερόπουλο, 1985, σ. 29 επ., ιδίως σ. 30· *Π. Φίλιο*, Ειδικό Ενοχικό, 5η έκδ. 2005, τόμ. II/2, σ. 344· *Απ. Γεωργιάδη* σε *Απ. Γεωργιάδη/Μ. Σταθόπουλου* ΑΚ, τόμ. IV, 1982, άρθρ. 914 αρ. 59· *Μ. Σταθόπουλο*, Γενικό Ενοχικό Δίκαιο, 2004, § 15 αρ. 69· *Π. Κορνηλάκη*, Ειδικό Ενοχικό I, 2002, σ. 505.

17. Έτσι, ειδικά αναφερόμενος στην συναίνεση ως λόγου άρσης της προσβολής της προσωπικότητας από ΜΜΕ, ο *Ι. Καρακώστα*, ό.π. (σημ. 15). Γενικότερα για τη συναίνεση ως λόγου άρσης του παράνομου χαρακτήρα ορισμένης πράξης βλ. *Φ. Δωρή* σε *Απ. Γεωργιάδη/Μ. Σταθόπουλου* ΑΚ, ό.π. (σημ. 7), άρθρ. 236 αρ. 4.

18. Βλ. ανωτέρω σημ. 16 και 17.

μειωμένη νοητική επάρκεια. Αν γίνει δεκτό ότι για την εγκυρότητα της συναίνεσης απαιτείται δικαιοπρακτική ικανότητα του θιγόμενου¹⁹, τότε η συναίνεση συμμετοχής στην εκπομπή είναι άκυρη είτε αν κατά τον χρόνο της συναίνεσης το πρόσωπο δεν είχε συνείδηση των πραττομένων του ή βρισκόταν σε ψυχική ή διανοητική διαταραχή που περιόριζε αποφασιστικά τη λειτουργία της βούλησής του (ΑΚ 131), είτε αν το πρόσωπο έχει τεθεί σε καθεστώς (επικουρικής ή στερητικής) δικαστικής συμπαράστασης που καταλαμβάνει και την παροχή της εν λόγω συναίνεσης και δεν έχει συναίνεσει στη συμμετοχή του στην εκπομπή (και) ο δικαστικός του συμπαραστάτης (ΑΚ 1676).

Ωστόσο, λόγω του αυστηρά προσωπικού χαρακτήρα των θιγόμενων αγαθών, ορθότερη είναι η άποψη σύμφωνα με την οποία η ικανότητα για συναίνεση διακρίνεται από την ικανότητα για δικαιοπραξία. Στο πλαίσιο αυτό ικανότητα προς συναίνεση έχει κάθε πρόσωπο, εφόσον μπορεί να αντιληφθεί τη σημασία της και τις συνέπειές της²⁰. Η άποψη αυτή είναι η κρατούσα στην περίπτωση της συναίνεσης του ασθενούς σε ιατρική πράξη²¹, η οποία είναι συναφής με την υπό εξέταση περίπτωση, καθώς η συναίνεση οδηγεί στην άρση του άδικου χαρακτήρα της προσβολής του ίδιου έννομου αγαθού, δηλαδή της προσωπικότητας.

(β) Ακόμα και αν το πρόσωπο που συναινεί έχει ικανότητα συναίνεσης, τίθεται το ζήτημα της ακυρότητας της συναίνεσης λόγω αντίθεσής της στα χρηστά ήθη (ΑΚ 178)²². Πιο συγκεκριμένα, γίνεται δεκτό ότι το δικαίωμα επί της προσωπικότητας είναι αναπαλλοτρίωτο, τουλάχιστον ως προς τον πυρήνα του²³.

19. Μάλλον έτσι ο *Αν. Παπαχρήστου*, ό.π. (σημ. 15), ΑΚ 57 αρ. 7, ο οποίος αναφέρει γενικά ότι στη συναίνεση εφαρμόζονται οι διατάξεις για τις δικαιοπραξίες, χωρίς να προβαίνει σε περαιτέρω διευκρινίσεις.

20. Έτσι, αναφερόμενος ειδικά στην προσβολή της προσωπικότητας μέσω των ΜΜΕ, ο *Ι. Καράκωστας*, ό.π. (σημ. 15), σ. 280-281.

21. Βλ. *Π. Αγαλλοπούλου - Ζερβογιάννη*, ό.π. (σημ. 16)· *Ι. Ανδρουλιδάκη*, Η υποχρέωση ενημέρωσης του ασθενούς, 1993, σ. 206-207· *Π. Αγαλλοπούλου*, Οι επιπτώσεις της ψυχικής διαταραχής του ενός συζύγου στην έγγαμη συμβίωση, 1995, σ. 47 επ· *Κ. Φουντεδάκη*, Ανθρώπινη αναπαραγωγή και αστική ιατρική ευθύνη, 2007, σ. 70-71. Πρβλ. επίσης το άρθρ. 12 του νέου ιατρικού κώδικα ιατρικής δεοντολογίας (ν. 3418/2005), στο οποίο γίνεται αναφορά στην ικανότητα προς συναίνεση των ασθενών και όχι στην ικανότητά τους προς δικαιοπραξία. Επ' αυτού βλ. αναλυτικότερα *Κ. Φουντεδάκη*, ό.π., ιδίως σ. 75 επ.

22. Βλ. *Π. Σούρλα*, ό.π. (σημ. 7) ΑΚ 57 αρ. 28· *Α. Γαζή*, ό.π. (σημ. 6) § 44 Π 1 (σ. 41-42)· *Αν. Παπαχρήστου*, ό.π. (σημ. 15)· *Ι. Σπυριδάκη*, ό.π. (σημ. 15), αρ. 129 γβ (σ. 334)· *Μ. Σταθόπουλο*, ό.π. (σημ. 16)· *Απ. Γεωργιάδη*, ό.π. (σημ. 15)· *Ι. Καράκωστας*, ό.π. (σημ. 7), ΑΚ 57 αρ. 546· *Π. Λαδά*, ό.π. (σημ. 7) § 21 αρ. 45 (σ. 429).

23. Βλ. ιδίως *Ι. Καράκωστας*, ό.π. (σημ. 15) σ. 281· *Α. Γαζή*, ό.π. (σημ. 22)· *Ι. Σπυριδάκη*, ό.π. (σημ. 22)· *Απ. Γεωργιάδη*, ό.π. (σημ. 15)· *Π. Λαδά*, ό.π. (σημ. 22). Πρβλ. και άρθρ. 9 παρ. 4 του Κανονισμού 1/1991 ΕΣΡ και του π.δ. 77/2003, σύμφωνα με το οποίο «σε περίπτωση βαριάς προσβολής της αξιοπρέπειας, η τυχόν συναίνεση του παθόντος δεν αίρει τον παράνομο χαρακτήρα της προσβολής».

Κατά συνέπεια σε καμία περίπτωση δεν είναι δυνατόν πρόσωπο να συναινέσει έγκυρα στη χρήση των αδυναμιών του, με αποτέλεσμα τον εξευτελισμό και τον στιγματισμό του. Η κατά τα ανωτέρω αντίθεση της συναίνεσης στα χρηστά ήθη είναι καταφανής στην περίπτωση στην οποία αυτή δίνεται έναντι (ασήμαντης) αμοιβής.

IV. Ελλείπει έγκυρης συναίνεσης η προσβολή της προσωπικότητας των ατόμων με μειωμένη νοητική επάρκεια παραμένει παράνομη. Ωστόσο, κοινό πρόβλημα στις ανωτέρω περιπτώσεις άκυρης συναίνεσης είναι το ότι συνήθως το ίδιο το θιγόμενο πρόσωπο δεν προτίθεται να λάβει μέτρα για την προστασία της προσωπικότητάς του. Περαιτέρω, η αυτεπάγγελτη προστασία του θιγομένου δεν είναι δυνατή στο πλαίσιο του αστικού δικαίου, αλλά ούτε και στο πλαίσιο του ποινικού, καθώς τα αδικήματα κατά της τιμής διώκονται μόνο κατ' έγκληση²⁴.

Από τα ανωτέρω αναδεικνύεται ο θεσμικός ρόλος του ΕΣΡ στην προστασία της προσωπικότητας των ατόμων με μειωμένη νοητική επάρκεια. Συγκεκριμένα, το ΕΣΡ ενεργώντας στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων που του απονέμονται από το Σύνταγμα, ασκεί άμεσο έλεγχο στη ραδιοτηλεόραση, με σκοπό, μεταξύ άλλων, την προάσπιση του σεβασμού της αξίας του ανθρώπου²⁵. Στην περίπτωση διαπίστωσης παραβιάσεων, το ΕΣΡ μπορεί να παρέμβει και αυτεπαγγέλτως, και να επιβάλει διοικητικές κυρώσεις, οι οποίες ποικίλλουν από συστάσεις και επιβολή προστίμων έως την προσωρινή ή οριστική διακοπή ορισμένης εκπομπής²⁶.

Στις υπό εξέταση περιπτώσεις προσβολής της προσωπικότητας το ΕΣΡ επέλεξε την επιβολή (υψηλού) προστίμου στον τηλεοπτικό σταθμό. Με τον τρόπο αυτόν μπορεί να επιτευχθεί η έμμεση, αλλά εξίσου αποτελεσματική, προστασία της προσωπικότητας των θιγομένων ατόμων με μειωμένη νοητική επάρκεια. Η επιβολή προστίμου δεν λειτουργεί μόνο κατασταλτικά, αλλά και προληπτικά, υπό την προϋπόθεση ότι το ύψος του οφειλόμενου προστίμου καθορίζεται ανάλογα. Ειδικότερα, αν το εν λόγω πρόστιμο ισούται (τουλάχιστον) με το επιπλέον κέρδος που αποκομίζει ο τηλεοπτικός σταθμός από την αύξηση της θεαματικότητάς του που επήλθε με τον εξευτελισμό προσώπων, τότε δεν θα έχει κίνητρα να προβαίνει σε τέτοιες ενέργειες στο μέλλον. Ο ακριβής υπολογισμός του προστίμου που θα ήταν σκόπιμο να επιβληθεί δεν είναι ευχερής. Ωστόσο, οι αποφάσεις του ΕΣΡ βρίσκονται στη σωστή κατεύθυνση, καθώς κατά τον καθορισμό του επιβαλλόμενου προστίμου λαμβάνεται υπόψη το ποσοστό τηλεθέασης της εκπομπής και τα έσοδα

24. Βλ. ΠΚ 368 παρ. 1.

25. Σ. 15 παρ. 2. Αξίζει να σημειωθεί ότι η ρητή αναφορά στον σεβασμό της αξίας του ανθρώπου προστέθηκε στο ανωτέρω άρθρο του Συντάγματος με την αναθεώρηση του 2001.

26. Βλ. άρθρ. 4 παρ. 1 του ν. 2328/1995 (όπως τροποποιήθηκε από το άρθρ. 16 του ν. 2644/1998) και άρθρ. 12 παρ. 1 του ν. 2644/1998.

του σταθμού από διαφημίσεις.

Digesta - Freelaw.gr